

РАЗПОРЕЖДАНЕ

гр. София, 07.03.2025 г.

С определение № 4952 от 31.10.2024 г. по гр. д. № 269/2024 г. съставът на IV гражданско отделение на ВКС, на основание чл. 292 ГПК, е спрял производството по делото и е предложил на Общото събрание на Гражданска колегия да постанови тълкувателно решение по следния въпрос, по който е констатирана противоречива практика, а именно:

„Вземане на оператора на съответната мрежа, основано на извършена корекция на сметките по чл. 55, ал. 1 ПИКЕЕ (ДВ бр. 35/2019 г.), явява ли се периодично по своя характер; в какъв срок се погасява то по давност; от кога за него започва да тече давностният срок?“

Съставът по гр. д. № 269/2024 г. на IV гражданско отделение е констатирал, че по релевантния за изхода на спора проблем е изправен пред противоречива практика на състави на ВКС.

В определение № 4952/31.10.2024 г. се излага, че касаторът обосновава допускане на касационно обжалване с множество правни въпроси, както следва: В хипотезата на чл. 280, ал.1, т. 1 ГПК: приложима ли е правната норма на чл. 114 ЗЗД при корекция на сметка за електроенергия за стар период, начислена като множество подпериоди; кога настъпва давността на главница, представляваща коригирана сметка за стари периоди – периодично плащане, начислена със счетоводен документ фактура. Твърди се, че по така поставените въпроси въззивният съд се е произнесъл в противоречие с ТР № 3 от 18.05.2012 г. на ОСГТК на ВКС, решение № 69 от 10.05.2022 г. по гр. д. № 2530/2021 г. на ВКС, III г.о. и решение № 99 от 07.07.2022 г. по гр. д. № 2615/2021 г. на ВКС, III г.о.

Тричленният състав на Върховния касационен съд намира, че по същество касаторът е поставил един въпрос, който уточнен и обобщен, е със следното съдържание: Вземане на оператора на съответната мрежа, основано на извършена корекция на сметките по чл. 55, ал. 1 ПИКЕЕ (ДВ бр. 35/2019 г.), явява ли се периодично по своя характер; в какъв срок се погасява то по давност; от кога за него започва да тече давностният срок, като счита, че този въпрос е относим към постановеното от въззивния съд и има значение за крайния резултат по материалноправния спор. По правния въпрос има произнасяне от състави на Върховния касационен съд и то е противоречиво.

В решение № 69 от 10.05.2022 г. по гр. д. № 2530/2021 г. на ВКС, III г.о., а още и в служебно установените от състава решение № 60215/09.12.2021 г. по гр.д. № 4178/2020 г. на III г.о. на ВКС и решение № 99/07.07.2022 г. по гр.д. № 2615/2021 г. на III г.о. на ВКС, е прието, че корекционното вземане, определено на основание чл. 55, ал. 1 ПИКЕЕ (ДВ БР. 35/2019 г.), се явява периодично по своя характер, поради което спрямо него е приложима кратката тригодишна давност по чл. 111, б. „в“ ЗЗД. Изложени са съображения, че намират приложение задължителните разяснения на ТР № 3 от 18.05.2012 г. на ОСГТК на ВКС. Вземането е за заплащане на предоставена и потребената електроенергия по сключен договор между страните, по който договор задължението на потребителя е за изпълнение на повтарящи се парични задължения, имащи единен правопораждащ факт - договор, чиито падеж настъпва през предварително определени интервали от време, а размерите им са изначално определяеми, независимо от това дали отделните плащания са с еднакъв или различен

размер, както и, че не става реч за заплащане на обезщетение за вреди от договорно неизпълнение или за друг вид обезщетение от извъндоговорен характер.

Обратно, в решение № 50017/27.03.2023 г. по гр.д. № 720/2022 г. на IV г.о. на ВКС, е прието, че вземането за корекция на сметки не е периодично и не се погасява в срока по чл. 111, б. „в“ ЗЗД. Това тълкуване е възприето и в решение № 222/18.12.2023 г. по гр.д. № 3799/2022 г. на IV г.о. на ВКС, в което са изложени съображения, че паричното задължение по 55, ал. 1 ПИКЕЕ не е за установени при редовните месечни отчети потребени и фактурирани количества електроенергия, а е резултат на изрична, нормативно установена корекционна процедура – преизчисляване на количеството електрическа енергия, което е измерено в невизуализиран регистър на СТИ, за нормативно установения период от време. В тези случаи отчитането не е редовно и периодично такова, а преизчисляването, начисляването и фактурирането на количеството потребена електрическа енергия е резултат от извършена проверка и специализирана метрологична експертиза в БИМ, при която е установена външна нерегламентирана софтуерна намеса в електромера; невъзможността за пряк визуален контрол е, както за потребителя, така и за енергийното дружество, при извършването на редовните месечни отчети. Задължението на потребителя е за еднократно заплащане на стойността на цялото преизчислено количество електрическа енергия, потребено и отчетено в невизуализирания регистър, в течение на нормативно установения период, от датата на монтирането на електромера до извършването на проверката на същия (т. нар. в практиката „корекция на сметка“), по правилата на ПИКЕЕ. Не се касае за периодични плащания по смисъла на чл. 111, б. „в“, предл. 3 от ЗЗД, а за еднократно по естеството си плащане, с падеж, определен за цялото едва с фактурата, за което не са приложими постановките в ТР № 3/2011 от 18.05.2012 г. на ОСГТК на ВКС. Допълнено е, че така направеният извод не се променя от следващото се от чл. 56, ал. 3 от ПИКЕЕ фактуриране на корекционното парично задължение, по действащата за периода на преизчисляването прогнозна пазарна цена на електрическата енергия за покриване на технологичните разходи, определена от КЕВР на съответния мрежови оператор, което налага преизчисленото количество да се разбие на подпериоди, които се отразяват във фактурата. Това се извършва именно и единствено с оглед механизма, по който се определя размера на паричното задължение, без да се променя характера на същото - еднократно платимо, дължимо и изискуемо в целия му размер, считано от посочения във фактурата краен срок за плащане. От тази дата, за цялото вземане, започва да тече приложима общата 5-годишна погасителна давност по чл. 110 от ЗЗД.

Предвид посочената противоречива практика съставът по гр. д. № 269/2023 г., IV г. о. на ВКС с определение № 4952 от 31.10.2024 г., постановено в производство по чл.288 ГПК, е спрял на основание чл.292 ГПК производството по делото и е предложил на ОСГК да постанови тълкувателно решение по въпроса „Вземане на оператора на съответната мрежа, основано на извършена корекция на сметките по чл. 55, ал. 1 ПИКЕЕ (ДВ бр. 35/2019 г.), явява ли се периодично по своя характер; в какъв срок се погасява то по давност; от кога за него започва да тече давностният срок?“.

Констатираната нееднозначна практика на съставите на ВКС по прилагането на чл. 55, ал. 1 ПИКЕЕ (ДВ. Бр. 35/2019 г.) обуславя необходимост от упражняване на тълкувателните правомощия на ОСГК на ВКС.

Предвид изложеното и на основание чл. 128, ал. 1 ЗСВ вр. чл. 3 и чл. 6 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от Общото събрание на Гражданската колегия, Общото събрание на Търговската колегия и Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд

Р А З П О Р Е Ж Д А М:

I. Да се образува **тълкувателно дело № 1/2025 г.** по описа на ВКС, Гражданска колегия, за приемане на тълкувателно решение по следния правен въпрос:

„Вземане на оператора на съответната мрежа, основано на извършена корекция на сметките по чл. 55, ал. 1 ПИКЕЕ (ДВ бр. 35/2019 г.), явява ли се периодично по своя характер; в какъв срок се погасява то по давност; от кога за него започва да тече давностният срок?“

II. На основание чл. 6 от Правилата за приемане на тълкувателни решения на Общото събрание на Гражданската колегия, Общото събрание на Търговската колегия и Общото събрание на Гражданската и Търговската колегия на Върховния касационен съд определям комисия за изготвяне на проект за тълкувателно решение в състав: съдия Драгомир Драгнев, докладчик и съдия Маргарита Георгиева, член.

III. Делото да се докладва на посочената комисия за произнасяне по чл. 7.1 от Правилата за приемане на тълкувателни решения на Общото събрание на Гражданската колегия, Общото събрание на Търговската колегия и Общото събрание на Гражданската и Търговската колегия на Върховния касационен съд.

IV. Настоящото разпореждане да се публикуват на вътрешния и външния сайт на ВКС – секция „Тълкувателни дела“, заедно с определение № 4952 от 31.10.2024 г. по гр. д. № 269/2024 г. на IV г.о. на ВКС

**ГАЛИНА ЗАХАРОВА –
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД**